

Euskal Herriko Ahotsak  
ahotsak.com

*Anastasio Gondra Goikolea*

*Gernika-Lumo,  
Bizkaia  
(1923-2016)*

Aurkibidea



## Biografia



1923an jaio zen Gernika-Lumon, Etxebarria medikuarenean, baina izatez [Kortezubi](#)ko Enderika auzoko Gaztaitzi baserrikoa da. Ama muxikarra zuen, Ariatzakoa; aita Fruizekoa. Hiru neba-arrebatatik gazteena da bera. Umetan meza-laguntzaile aritzen zen Kortezubiko elizan. 13 urtera arte Kortezubiko eskolan ibili zen. Soldadutza garaian Ferrolen egon zen marinako "Almirante Cervera" itsasontzian. 14 urte gaz [Dalian](#) hasi zen lanean 28 urtera arte. Ostean Iberdueron hasi zen beharrean eta bertan aritu zen erretiratu arte. 28 urte gaz Gernikako [Kontxa Bikandi](#) gaz ezkondu eta bertara etorri zen bizitzera.

## Zintak

### GER-006

- **Proiektua:** Gernika-Lumoko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Goiria Mendiola, Nerea
- **Data:** 2010-03-02
- **Iraupena:** 42 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Unamuno, Arianne

### GER-007

- **Proiektua:** Gernika-Lumoko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Goiria Mendiola, Nerea
- **Data:** 2010-03-02
- **Iraupena:** 27 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Unamuno, Arianne

## Pasarteak

### 1. Karmelitetan ikasten eta lanean

- **Erref:** GER-006/011
- **Iraupena:** 0:02:20. **Hasi:** 00:16:35. **Bukatu:** 00:18:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak

**Laburpena:**

Anastasio Kortezubiko eskolan ibili zen, Segundo Juez irakaslearekin. Hemengo maistrak lanik gabe utzi zituzten gerra ostean. Karmelitetan ibili zen Kontxa, hala zegokiola. Jaio zenean, Erreteria Ajangiz zen. Ordaintzen ez zutenez, garbiketa-lanak egin behar izaten zituzten.

**2. Txopinke eta prima segundaka jolasean**

- **Erref:** GER-006/016
- **Iraupena:** 0:01:16. **Hasi:** 00:27:22. **Bukatu:** 00:28:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

**Laburpena:**

Txopinke, ezkutaketan jolastea izaten zen. Prima segundaka jolasa zela izaten zen kontatzen du.

**3. Babeslekuak, kartzelak, ospitaleak non zeuden**

- **Erref:** GER-006/021
- **Iraupena:** 0:03:42. **Hasi:** 00:37:10. **Bukatu:** 00:40:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Iritziak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

**Laburpena:**

Bonbardaketan iturriaren azpian sartu zirenak zela hil ziren kontatzen dute. Babeslekuak non zeuden kontatzen du. Neska asko bortxatu zituztela aipatzen dute. Moja eta fraideen monastegi eta komentuetan kartzelak, kartzelak eta ospitaleak jarri zituzten. Anastasiok zuloak egin behar izan zituen jendea lurperatzeko. Gerrarik ez etortzea espero du Kontxak. Bakerik txarrena hobe delako gerrarik onena baino.

**4. Baloiaaren ordezkaria**

- **Erref:** GER-007/001
- **Iraupena:** 0:01:17. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:01:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

**Laburpena:**

Arbiarekin jolasten zuten, ez baitzeukaten baloirik. Arbia hartu, zapiekin batuz biribildu eta horrela aritzen ziren futbolekin. Elizako horma erabiltzen zuten.

## 5. Lehen eta bigarren mailako hiletak

- **Erref:** GER-007/002
- **Iraupena:** 0:02:13. **Hasi:** 00:01:17. **Bukatu:** 00:03:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

### Laburpena:

Monagilo moduan aritu zen, Don Genaro parrokoarekin. Apaizari meza emoten laguntzen zion eta diruz ordaintzen zioten lana. Hiletak bi modutakoak izaten ziren: lehen mailakoak edo bigarren mailakoak.

## 6. Eskolarako arropak

- **Erref:** GER-007/009
- **Iraupena:** 0:14:01. **Hasi:** 00:12:59. **Bukatu:** 00:27:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

### Laburpena:

Eskolara fraka laburrak, blusa eta abarkak jantzita joaten ziren.

## 7. Bonbardaketaren ostean, gorpuak hilobiratzen

- **Erref:** GER-007/016
- **Iraupena:** 0:03:28. **Hasi:** 00:22:38. **Bukatu:** 00:26:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerran hildakoak eta zauritutakoak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak

### Laburpena:

<p>Bonbardaketaren ostean, etxe bakoitzetik lagun bat eskatzen zuten asteen behin edo, soroan gorpuak hilobiratzeko zuloak egiteko. Bizkargin hiltzen ziren nazionalen gorpuak izaten ziren. Zenbakiez identifikatzen zituzten. Gurdiz ekartzen zituzten gorpuak ospitaletik hilerrira.</p>

**Ahotsak.eus**-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-12-27

**CC-by-sa | Ahotsak.eus**

Badihardugu Euskara Elkarte

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - [ahotsak@ahotsak.com](mailto:ahotsak@ahotsak.com)